

אישים בתולדות האולפן

על ד"ר שלמה קודש - במלאת ט"ו שנים למותו

איש שיחה מרתק, חכם לב וחכם לשון, ויותר מכל - מורה ומחנך האוהב כל אדם. כך זוכרים רבים מתלמידיו וממכריו של ד"ר שלמה קודש ז"ל את אישיותו הקורנת. הנשיא החמישי יצחק נבון אמר עליו: 'אחד האנשים המעניינים ביותר שפגשתי בימי חיי, ואכן, כל פגישה עם ד"ר קודש הייתה מפתיעה את בן-שיחו ברעיונותיו המקוריים וכובשת בחוש ההומור הלבבי ובקרבה האינטימית שמיד נוצרה. ראשיתה של דרך חיי הארוכה, שהקיפה כמעט מאה שלמה, בליטא וסופה - בעיר אשדוד. תחנות חיי הרבות מקיפות מכלול פעילות מרשים של מחנך עברי-ציוני, שהלך בגדולות ולא בז לקטנות; איש חדור אמונה עזה, לוחטת, בכל דרכיו.

מקוריותו לא ידעה כמעט גבול: בעשורים האחרונים לחייו הוא הגה שיטה חדשה להנחלת לשון בישראל, וקרא שמה 'עברית קודש'. מתוך אידאה גרעינית זו החלו לנבוע מתוכו אינספור רעיונות למימושה המעשי של שיטת הלימוד, והם פרצו ותבעו את יישומם הלכה למעשה. במרחך בלתי נלאה הפיץ ד"ר קודש את תורתו ברבים בהרצאות, שיעורים לדוגמה, שיחות וראיונות, ובעיקר - בכתיבה אינטנסיבית שלא ידעה שובע. על אף שבשנותיו האחרונות כהתה עינו, לא נס לחו של ד"ר קודש. חודשים אחדים לפני פטירתו, בגיל תשעים ושבע, הוציא לאור את ספרו האחרון, **מבוא למחשבת הנחלת הלשון**, חיבור המסכם את הגותו החינוכית, פרי מחשבה ועיון של יותר משבעים וחמש שנה.

במקביל לכינוס מחשבתו הפדגוגית, עסק שלמה קודש בשנותיו האחרונות בכתיבת זיכרונות. גם כאן, תיכן מחשבות גדולות וביקש להוציא ארבעה כרכים מלאים וגדושים, כיאות למי שכוח זכרונו המופלא עמד לו גם בימי זקנה מופלגת. למרבה הצער, הספיק ד"ר קודש להוציא לאור רק את הכרך הראשון, הכולל את פרקי חייו עד עלייתו ארצה, בשנת 1933. יתר פרקי זיכרונותיו, ובהם ימיו הסוערים כמנחיל לשון במדינת ישראל הצעירה, בשליחות חינוכית בגולה ובהקמת מרכז ראשון מסוגו לחינוך מבוגרים באשדוד עירו, נותרו גנוזים בעזבונו.

במלאת חמש עשרה שנים לפטירתו של ד"ר שלמה קודש אנו מפרסמים לראשונה קטע זיכרונות, המתאר את מהלך כתיבתו של ספר הלימוד הראשון פרי עטו, **אדם במולדת**. ספר לימוד זה הוא בעל חשיבות היסטורית לא רק בהיותו מכשיר הלימוד הפדגוגי השיטתי, כמעט היחיד, אשר שימש רבבות מורים באולפנים ובכיתות העברית בצה"ל, בשנותיה הראשונות של המדינה. תיאור כתיבתו פותח לנו צוהר למחשבתו של אחד ממניחי היסוד להנחלת הלשון בישראל ובתפוצות בימי בראשית, ויחד עם זאת, מביא עמו גם רוח רעננה של אדם מקורי המחפש תשובה לשאלות, לבטים והיסוסים, הממשיכים לטרוד את מנוחתו של כל מחנך עד לימינו אלה.

גיל וייסבלאי

אישים בתולדות האולפן

גיל וייסבלאי - לדמותו של ד"ר שלמה קודש, במלאת ט"ו שנים למותו
ד"ר שלמה קודש - 'אדם במולדת'